

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

NÕUKOGU

Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030)

(2021/C 66/01)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE:

- tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010“ („HK 2010“), mille Euroopa Ülemkogu 2002. aasta märtsi Barcelona kohtumisel heaks kiitis, samuti uut tsüklit, mis kehtestati hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilist raamistikku („HK 2020“) käsitlevate nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldustega, ning hinnangut, mis esitati nõukogu ja komisjoni 2015. aasta ühisaruandes hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku („HK 2020“) rakendamise kohta – nende kõigi abil loodi ühiste eesmärkide alusel hariduse ja koolituse valdkonnas tehtavale üleeuroopalisele koostööle ja selle järjepidevusele tugev raamistik, mille peamine eesmärk on toetada riikide haridus- ja koolitussüsteemide parandamist, arendades täiendavaid ELi-tasandi vahendeid, vastastikust õppimist ja heade tavade vahetamist avatud koordineerimise meetodi abil;
- kõnealuse küsimuse poliitilist tausta, mis on esitatud I lisas,

ning TUNNISTADES järgmist:

- ELi juhid võtsid 2017. aasta märtsi Rooma deklaratsioonis kohustuse töötada selle nimel, et luua liit, kus noored saavad parima hariduse ja koolituse ning võivad õppida ja leida tööd kogu kontinendil;
- ELi juhid kuulutasid 2017. aasta Göteborgi sotsiaaltippkohtumisel ühiselt välja Euroopa sotsiaalõiguste samba, millega kehtestati esimese põhimõtena kõigile õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele ja koolitusele ning elukestvatele õppele, õigus saada õigeaegset ja vajadustele vastavat abi tööhõivevõimaluste või ettevõtjana tegutsemise väljavaadete parandamiseks, mille neljas põhimõte hõlmab koolitust ja ümberõpet, üheteistkümnese põhimõtte laste õigust kvaliteetsele ja taskukohasele alusharidusele ja lapsehoiule ning ebasoodsatest oludest pärit laste õigus erimeetmetele, millega suurendada võrdseid võimalusi;
- Euroopa Ülemkogu 14. detsembri 2017. aasta järeldustes nimetati haridust kui võtmetähtsusega elementi kaasava ja sidusa ühiskonna ehitamiseks ja Euroopa konkurentsivõime säilitamiseks, pannes hariduse ja koolituse esimest korda Euroopa poliitikateggevuse keskmesse;
- HK 2010 tööprogrammi ja HK 2020 raamistiku raames tehtud edusamme, eelkõige riiklike reformide toetamisel, ning tunnistades, et Euroopa seisab endiselt silmitsi suurte väljakutsetega, kui ta soovib saavutada eespool nimetatud deklaratsioonides seatud eesmärgid;

- komisjon võttis koos liikmesriikidega meetmeid selle hariduse ja koolituse tulevikuvisiooni saavutamiseks Euroopa haridusruumi ⁽¹⁾ loomise kaudu alates 2018. aastast, mille vastusena võttis nõukogu 22. mail 2018 vastu järeldused Euroopa haridusruumi visiooni suunas liikumise kohta ja 8. novembril 2019 resolutsiooni Euroopa haridusruumi edasise arendamise kohta, et toetada tulevikku suunatud haridus- ja koolitussüsteeme;
- tööd, mida tehti Bologna protsessi raames, mida tugevdati 2020. aasta novembri Rooma ministrite kommünikeega, ning Kopenhaageni protsessi raames, mida samuti tugevdati hiljuti 2020. aasta novembri Osnabrücki deklaratsiooniga;
- 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegias rõhutatakse võrdsete võimaluste ja kaasava hariduse tagamise tähtsust, pöörates erilist tähelepanu ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele ning ümberõppesse ja oskuste täiendamisse investeerimisele,

RÕHUTAB, et:

- haridusel ja koolitusel on oluline roll Euroopa tuleviku kujundamisel ajal, mil on hädavajalik, et Euroopa ühiskond ja majandus muutuksid sidusamaks, kaasavamaks, digitaalsemaks, kestlikumaks, keskkonnahoidlikumaks ja vastupanuvõimelisemaks ning et kodanikud saavutaksid isikliku eneseteostuse ja heaolu, oleksid valmis kohanema ja tegutsema muutuval tööturul ning olema aktiivsed ja vastutustundlikud kodanikud;
- COVID-19 pandeemia on avaldanud haridus- ja koolitussektorile enneolematut survet ning põhjustanud ulatusliku ülemineku põimõppele ja kaugõppes õpetamisele ja õppimisele. See üleminek on toonud kaasa erinevaid väljakutseid ja võimalusi haridus- ja koolitussüsteemide ja kogukondade jaoks, tuues esile digi- ja ühenduvuslõhe liikmesriikides ning ebavõrdsuse sissetulekurühmade ning linna- ja maapiirkondade vahel, rõhutades samas hariduse ja koolituse potentsiaali suurendada vastupanuvõimet ning edendada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu;
- Euroopa haridusruum võimaldab õppijatel jätkata õpinguid erinevates eluetappides ja otsida tööd kogu ELis ning liikmesriikidel ja sidusrühmadel teha koostööd selle nimel, et kvaliteetne, innovatiivne ja kaasav haridus ja koolitus, mis toetab majanduskasvu ja kvaliteetseid tööhõivevõimalusi ning isiklikku, sotsiaalset ja kultuurilist arengut, muutuks reaalsuseks kõigis ELi liikmesriikides ja piirkondades;
- peale selle saab Euroopa haridusruumist ruum, kus õppijad ja haridustöötajad saavad hõlpsasti teha koostööd ja suhelda valdkonna-, kultuuri- ja piiriülevalt ning kus välismaal veedetud õppeperioodide käigus omandatud kvalifikatsioone ja õpiväljundeid tunnustatakse automaatselt, ⁽²⁾

TUNNISTAB, et:

- eelmine hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegiline raamistik (HK 2020) aitas edendada vastastikust õppimist hariduses ja koolituses ühiste strateegiliste eesmärkide, ühiste võrdlusvahendite ja lähenemisviiside, kõikidelt asjaomastelt Euroopa ametitelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud tõendite ja andmete ning ELi liikmesriikide ja muude sidusrühmade vahelise heade tavade vahetamise ja vastastikuse õppimise kaudu ning toetas riiklike reformide rakendamist hariduses ja koolituses;
- Euroopa haridus- ja koolituselase koostöö ajakohastatud strateegiline raamistik – austades täielikult subsidiaarsuse põhimõtet ja liikmesriikide haridussüsteemide mitmekesisust ning tuginedes eelmiste raamistike saavutustele – parandab seda koostööd sellistes valdkondades nagu tõhustatud koordineerimine, sealhulgas poliitilisel tasandil, suurem koostöö eri poliitikaalaldkondade vahel, mis aitavad kaasa sotsiaalsele ja majanduskasvule ning rohe- ja digiüleminekule, ning tõhusam teabevahetus ja tulemuste levitamine haridus- ja koolitusreformide toetamise uuenduslikumas ja rohkem tulevikku suunatud perspektiivis;

⁽¹⁾ COM(2017) 673 final.

⁽²⁾ Kooskõlas nõukogu 26. novembri 2018. aasta soovitusega kõrg- ja keskkariduskvalifikatsioonide ning välismaal veedetud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamise kohta (ELT C 444, 10.12.2018, lk 1).

- COVID-19 kriis näitas, et haridus- ja koolitussüsteemid peavad olema piisavalt paindlikud ja vastupidavad katkestustele oma tavapärastes toimimistsüklites, ning tõestas, et ELi riigid on suutelised leidma lahendusi, et jätkata õpetamis- ja õppimisprotsesside pakkumist eri viisidel ja eri kontekstides ning tagama, et kõik õppijad, olenemata nende sotsiaalmajanduslikust taustast või õpivajadustest, jätkavad õppimist. Sama kehtib ka üleeuroopalise koostööraamistiku kohta, mis peaks jääma piisavalt paindlikuks, et reageerida nii praegustele kui ka tulevastele väljakutsetele, sealhulgas Euroopa haridusruumi kontekstis,

PEAB TEVITATAVAKS ja VÕTAB TEADMISEKS järgmist:

komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatistes Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa haridusruumi saavutamise kohta aastaks 2025 ⁽³⁾ esitatud põhielemendid ja eelkõige visioon, milles kirjeldatakse, kuidas Euroopa koostöö võib veelgi rikastada ELi haridus- ja koolitussüsteemide kvaliteeti, kaasavust ning digi- ja rohemöödet. Kõnealuses teatistes pakutakse välja raamistik, mis võimaldab teha koostööd liikmesriikidega ja kaasata asjaomaseid sidusrühmi, sealhulgas aruandlus- ja analüüsistruktuur koos haridusalaste eesmärkide ettepanekutega, et julgustada reformide läbiviimist hariduses ja koolituses ja neid jälgida, eesmärgiga luua 2025. aastaks Euroopa haridusruum,

ja PEAB samuti TERVITATAVAKS:

- põhielemente, mis on esitatud komisjoni 2020. aasta juuli teatistes Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta ⁽⁴⁾;
- põhielemente, mis on esitatud komisjoni 2020. aasta septembri teatistes Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Digiõppe tegevuskva 2021–2027. Hariduse ja koolituse ümberkujundamine digiajastu jaoks“ ⁽⁵⁾,

NÕUSTUB, et:

1. kuni 2030. aastani on Euroopa haridusruumi saavutamine ja edasiarendamine uue hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku üldine poliitiline eesmärk, mis hõlmab kõiki käesolevas resolutsioonis esitatud strateegilisi prioriteete ja prioriteetseid valdkondi, pidades silmas, et hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegiline raamistik on peamine vahend Euroopa haridusruumi toetamiseks ja elluviimiseks, aidates koosloomise vaimus selle algatuste ja ühise visiooni kaudu kaasa selle edukale saavutamisele ja ambitsioonikale arendamisele ⁽⁶⁾;
2. samal ajal Euroopa haridusruumi saavutamise aastaks 2025, peaks Euroopa haridus- ja koolitusala koostöö peamine eesmärk olema liikmesriikide haridus- ja koolitussüsteemide edasiarendamise toetamine, eesmärgiga tagada:
 - a) kõigi kodanike isiklik, sotsiaalne ja ametialane eneseteostus, edendades samal ajal demokraatlikke väärtusi, võrdsust, sotsiaalset ühtekuuluvust, kodanikuaktiivsust ja kultuuridevahelist dialoogi;
 - b) kestlik majanduslik heaolu, rohe- ja digiüleminek ning tööalane konkurentsivõime;
3. üleeuroopalises koostöös hariduse ja koolituse valdkonnas aastani 2030 tuleks tugineda strateegilisele raamistikule, mis hõlmab kaasavas, terviklikus ja elukestva õppe perspektiivis haridus- ja koolitussüsteeme tervikuna. Seda tuleks rõhutada kui aluspõhimõtet kogu raamistiku jaoks, mille eesmärk on hõlmata õpetamist, koolitust ja õppimist kõikides kontekstides ja kõikidel tasanditel – nii formaalses, mitteformaalses kui ka informaalses kontekstis – alates

⁽³⁾ COM(2020) 625 final.

⁽⁴⁾ COM(2020) 274 final.

⁽⁵⁾ COM(2020) 624 final.

⁽⁶⁾ Vastavalt nõukogu 8. novembri 2019. aasta resolutsioonile Euroopa haridusruumi edasise arendamise kohta, et toetada tulevikku suunatud haridus- ja koolitussüsteeme (ELT C 389, 18.11.2019, lk 1).

alusharidusest ja lapsehoiust kuni täiskasvanuhariduseni, sealhulgas kutseharidus ja kõrgharidus, ning samuti digikeskkonnas; Euroopa koostöö haridus- ja koolitusvaldkonnas peaks samuti kaasa aitama Euroopa poolaasta asjakohaste prioriteetide saavutamisele;

4. selle uue raamistiku alusel tehtav töö peaks aitama kaasa rohe- ja digipöördele kooskõlas eesmärkidega, mis on kehtestatud komisjoni 2019. aasta detsembri teatises „Euroopa roheline kokkulepe“ ⁽⁷⁾, ning peamiste elementidega, mis on esitatud komisjoni 2020. aasta veebruari teatises „Euroopa digituleviku kujundamine“ ⁽⁸⁾;
5. selliseid eesmärgi tuleks vaadelda ka ülemaailmses perspektiivis, võttes arvesse, et haridus- ja koolitusala koostöö on järk-järgult muutunud oluliseks vahendiks ELi välispoliitika rakendamisel, mis põhineb Euroopa väärtustel, usaldusel ja autonoomial. See aitab muuta ELi veelgi atraktiivsemaks sihtkohaks ja partneriks nii ülemaailmses konkurentsitalentide pärast kui ka strateegiliste partnerluste edendamisel rahvusvaheliste partneritega, et pakkuda kaasavat ja kvaliteetset haridust kõigile, hariduse kõigis kontekstides ja kõigil tasemetel. Seega on koostöö oluline mõõde liidu geopoliitiliste prioriteetide ning ÜRO 2030. aasta kestliku arengu eesmärkide saavutamisel nii ülemaailmselt kui ka ELi liikmesriikides. Suurema koordineerimise edendamine ELi ja liikmesriikide vahel tugevdab ülemaailmsel tasandil Euroopa positsiooni haridusvaldkonna olulise partnerina ning aitab kinnistada Euroopa haridusruumi ja muu maailma vahelisi sidemeid;
6. tulemuslik ja tõhus investeerimine haridusse ja koolitusse on eeltingimus haridus- ja koolitussüsteemide kvaliteedi ja kaasavuse suurendamiseks ning haridustulemuste parandamiseks, samuti kestliku majanduskasvu edendamiseks, heaolu suurendamiseks ja kaasavama ühiskonna loomiseks. Intensiivsem investeerimisalane töö võib aidata kaasa praegusest kriisist taastumisele ning haridus- ja koolitussektori rohe- ja digipöörde läbiviimisele, võttes seejuures arvesse subsidiaarsuse põhimõtet;
7. kehtestatud eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude korrapärane jälgimine rahvusvaheliselt võrreldavate andmete süstemaatilise kogumise ja analüüsimise kaudu aitab olulisel määral kaasa tõenditel põhineva poliitika kujundamisele. Allpool kirjeldatud strateegiliste prioriteetide saavutamist peaksid 2021.–2030. aastal toetama käesoleva dokumendi II lisas esitatud näitajad ja ELi tasandi eesmärgid. Need tuginevad hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava Euroopa koostöö viimases tsüklis saavutatud tulemustele ja aitavad mõõta Euroopa tasandil tehtud üldisi edusamme ja näidata, mida on saavutatud, ning edendada ja toetada haridus- ja koolitussüsteemide arengut ja reforme;
8. järgmise kümne aasta jooksul keskendutakse strateegilises raamistikus eelkõige järgmisele viiele strateegilisele prioriteedile:

– **1. strateegiline prioriteet: hariduse ja koolituse valdkonnas parema kvaliteedi, võrdsete võimaluste, kaasatuse ja edu tagamine kõigile**

Et tänapäeva maailmas edu saavutada ning ühiskonna, majanduse ja tööturu tulevaste muutustega toime tulla, on kõigil inimestel vaja asjakohaseid teadmisi, oskusi, pädevusi ja hoiakuid. Haridus ja koolitus on Euroopa kodanike isikliku, ühiskondliku ja tööalase arengu seisukohalt äärmiselt oluline.

ELi tasandil on kvaliteetse hariduse ja koolituse visiooni kohaselt tulevase edu põhialuseks võtmepädevuste, sealhulgas põhioskuste omandamine ⁽⁹⁾, mida toetavad kõrge kvalifikatsiooniga ja motiveeritud õpetajad ja koolitajad ning muud haridustöötajad.

⁽⁷⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 67 final.

⁽⁹⁾ Nagu on esitatud nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitusel võtmepädevuste kohta elukestvas õppe (ELT C 189, 4.6.2018, lk 1).

Haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumine, mis seab noored ja täiskasvanud silmitsi sotsiaal-majanduslike võimaluste vähenemisega, on endiselt, ehkki viimasel kümnendil vähenenud probleemiks, eriti kui mõelda COVID-19 pandeemia eeldatavatele tagajärgedele. Tuleb jätkata jõupingutusi, et vähendada haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumise määra ja seada eesmärgiks, et rohkem noori omandaks keskhariduse.

Riiklikud haridus- ja koolitussüsteemid on suutnud parandada oma tulemusi kõnealustes valdkondades, kuid endiselt on vaja kindlaks määrata poliitikameetmed, millega suurendada kõigi õppijate haridusalast edu.

Tagades kõigile kvaliteetse ja kaasava hariduse ja koolituse, saavad liikmesriigid vähendada veelgi sotsiaalset, majanduslikku ja kultuurilist ebavõrdsust. Siiski on ebasoodsatest oludest, sealhulgas maapiirkondadest ja äärealadelt pärit õppijad kogu Euroopas kehvade õpitulemustega õpilaste seas ülesindatud ning COVID-19 pandeemia on veelgi rohkem esile tõstnud võrdsete võimaluste ja kaasamise tähtsust hariduses ja koolituses.

Selleks et tagada tõeliselt kaasav haridus ja võrdsed võimalused kõikidele õppijatele hariduse ja koolituse kõikide tasandite ja liikide puhul, tuleks akadeemilised saavutused lahutada sotsiaalsest, majanduslikust ja kultuurilisest staatusest või muudest isiklikest asjaoludest.

Kvaliteetsel alusharidusel ja lapsehoiul on eriti oluline roll ning seda tuleks tulevase haridustee edukuse alusena veelgi tugevdada.

Julgustada tuleb kõigi muude laiema kaasamise meetmete võtmist, näiteks tuleb toetada puuetega inimeste⁽¹⁰⁾, konkreetsete õpivajadustega inimeste, sisserändaja taustaga õppijate ja muude haavatavate rühmade juurdepääsu kaasavale ja kvaliteetsele haridusele, haridussüsteemi naasmist elukestva õppe perspektiivis ning pakkuda tööturule sisenemise võimalusi erinevate haridus- ja koolitusvõimaluste kaudu.

Kaasav haridus ja koolitus hõlmab ka sootundlikkuse arendamist õppeprotsessides ning haridus- ja koolitusasutustes ning sooliste stereotüüpide, eelkõige nende stereotüüpide vaidlustamist ja lahendamist, mis seavad poistele ja tütarlastele piiranguid oma õppesuuna valimisel. Traditsioonilistele meeste või naiste kutsealadele tuleks suunata neil aladel vähem esindatud soost isikuid. Samuti on vaja teha täiendavat tööd, et saavutada nõuetekohane sooline tasakaal haridus- ja koolitusasutuste juhtivatel ametikohtadel.

Digitehnoloogial on oluline roll õpikeskkondade, õppematerjalide ja õpetamismeetodite kohandamisel erinevate õppijate jaoks ja neile sobivaks muutmisel. Need võivad edendada tõelist kaasamist, tingimusel et samal ajal tegeletakse digilõhe probleemidega nii taristu kui ka digioskuste osas;

– 2. strateegiline prioriteet: elukestva õppe ja liikuvuse võimaldamine kõigile

Ühiskondlikud, tehnoloogilised, digitaalsed, keskkonnavalused ja majanduslikud väljakutsed mõjutavad üha enam meie elu- ja tööviise, sealhulgas töökohtade jaotumist ning nõudlust oskuste ja pädevuste järele. Keskmise Euroopa kodaniku oodatavate karjäärilaste üleminekute suur arv koos pensioniea suurenemisega muudab elukestva õppe ja elukestva karjäärinõustamise, sealhulgas teavitustegevuse abil, õiglase ülemineku jaoks äärmiselt oluliseks, kuna hariduse ja oskuste, sealhulgas digioskuste tase, on jätkuvalt peamine tegur tööturul.

Elukestev õpe on ELi hariduse ja koolituse üldise visiooni ja eesmärkide läbiv põhimõte ning hõlmab terviklikul viisil hariduse ja koolituse kõiki tasandeid ja liike, samuti mitteformaalset ja informaalset õppimist.

Siiski on vaja teha täiendavaid edusamme kvaliteetse elukestva õppe pakumisel kõigile õppijatele, tagades sealhulgas üleminekuvõimalused ja paindlikkuse eri õppimisvõimaluste vahel hariduse ja koolituse eri vormides ja eri tasanditel ning samuti mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise.

⁽¹⁰⁾ Kooskõlas 13. detsembri 2006. aasta ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga.

Haridus- ja koolitussüsteemid peaksid muutuma paindlikumaks, vastupanuvõimelisemaks, tulevikukindlamaks ja köitvamaks, jõudma mitmekesisema taustaga õppijateni ning võimaldama varasemate õpingutega arvestamist ja nende valideerimist, täienduskoolituse ja ümberõppe võimalusi, sealhulgas kõrgematel kvalifikatsioonitasemetel ja kogu tööelu jooksul,⁽¹¹⁾ mida toetavad sellised algatused nagu Euroopa ülikoolid ja kutsehariduse tiptaseme keskused, mis loodi programmi Erasmus+ kaudu.

Me näeme praegu tööturul suuremat vajadust oskuste ja kvalifikatsioonide erinevate kombinatsioonide ning kutseharidussüsteemi struktuurimuutuste järele. Mõlemad arengusuunad nõuavad ajakohastatud, tulemuslikku, kaasavat ja tiptasemel kutseharidust, mis mõjutab tööturu ja ühiskondlike probleemide käsitlemist. Kutseharidust tuleb edasi arendada kui atraktiivset ja kvaliteetset võimalust töökohtade ja igapäevaelu jaoks.

Keskmine täiskasvanuõppes osalemise määr ELis on endiselt madal, mis seab ohtu tõeliselt kestliku ja õiglase majanduskasvu liidus. Uuenduslikud õppimisvõimalused, uued hariduskäsitlused, sealhulgas individuaalsed lähenemisviisid, ja õpikeskkonnad kõigis haridus- ja koolitusasutustes, sealhulgas kõrgharidusasutustes, samuti töökohal ja kogukonnas, on eeltingimused suurema hulga õppijate vajaduste paremaks arvessevõtmiseks, kuna üha suurem arv täiskasvanuid vajab ümberõpet ja oskuste täiendamist.

Lisaks tuleks tugevdada meetmeid, millega võimaldada täiskasvanutel omandada põhioskused ja neid selleks motiveerida, et oleks võimalik tagada võrdsed võimalused ja suurem sotsiaalne osalemine, võimaldades seega kohaldada täiskasvanuõppe suhtes terviklikku lähenemisviisi.

Elukestva õppe olulise elemendina ja isikliku arengu tagamise olulise vahendina tuleks jätkuvalt edendada tööalast konkurentsivõimet ja suutlikkust kohaneda, õppijate, õpetajate, õpetajate koolitajate ja haridustöötajate liikuvust, mis on ELi koostöö oluline element ja vahend kvaliteedi ja kaasamise parandamiseks hariduses ja koolituses ja mitmekeelsuse edendamiseks ELis. On oluline püüda saavutada liikuvusvoogude tasakaal, et soodustada optimaalset ajude ringlust ning jälgida seda, sealhulgas hariduse omandanute edasise käekäigu jälgimise kaudu.

Tuleb teha täiendavaid jõupingutusi, et kõrvaldada olemasolevad takistused ja tõkked igat liiki õpi- ja õpetamisrände puhul, sealhulgas need, mis on seotud juurdepääsu, juhendamise, üliõpilastele suunatud teenuste ja tunnustamisega, ning võttes samuti arvesse kõikide praeguste või tulevaste reisi piirangute mõju.

Lisaks tuleb haridusasutuste koostöö tugevdamiseks ja liikuvuse edendamiseks teha veel tööd sellistes valdkondades nagu kvalifikatsioonide ja välismaal veedetud õppeperioodide automaatne vastastikune tunnustamine ning kvaliteedikindlustus. Liikuvuse hõlbustamise alaste Euroopa algatuste, sealhulgas programmist „Erasmus+“ rahastatavate algatuste ärakasutamiseks on vaja teha täiendavaid jõupingutusi;

– 3. strateegiline prioriteet: pädevuste ja motivatsiooni suurendamine haridustöötajate kutsealal

Hariduse ja koolituse keskmes on õpetajad, koolitajad, haridustöötajad ja pedagoogiline personal ning haridus- ja koolitusjuhid kõigil tasemetel. Selleks et toetada innovatsiooni, kaasatust, kvaliteeti ja saavutusi hariduses ja koolituses, peavad haridustöötajad olema väga pädevad ja motiveeritud, milleks on vaja erinevaid kutseõppevõimalusi ja tuge kogu nende karjääri vältel.

Rohkem kui kunagi varem tuleb haridus- ja koolitussüsteemides pöörata tähelepanu õpetajate, koolitajate ja haridustöötajate heaolule, mis on oluline tegur ka hariduse ja koolituse kvaliteedi tagamiseks, kuna see ei mõjuta mitte ainult õpetajate rahulolu, vaid ka õpetamise kvaliteeti.

Samuti on vaja suurendada õpetaja elukutse atraktiivsust ja hakata seda uuesti väärtustama, mis muutub ELi riikides õpetajate nappuse ja vananemise tõttu üha olulisemaks⁽¹²⁾.

⁽¹¹⁾ Kooskõlas eesmärkidega, mis on kehtestatud nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitusel jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta (ELT C 417, 2.12.2020, lk 1) ning 30. novembri 2020. aasta Osnabrücki deklaratsioonis.

⁽¹²⁾ Nagu rõhutati nõukogu 9. juuni 2020. aasta järeldustes tuleviku Euroopa õpetajate ja koolitajate kohta (ELT C 193, 9.6.2020, lk 11).

Lisaks tuleks õpetajate, koolitajate ja haridustöötajate pädevuste ja motivatsiooni arendamiseks soodsa keskkonna ja tingimuste loomisel arvesse võtta haridus- ja koolitusjuhtide kesket rolli, tagades seeläbi, et haridus- ja koolitusasutused toimivad õppivate organisatsioonidena. Sellised algatused nagu Euroopa õpetajate akadeemiad, mis kutsutakse ellu programmi „Erasmus+“ raames, hõlbustavad asutustevahelist võrgustikutööd, teadmiste jagamist ja liikuvust, pakkudes õpetajatele ja koolitajatele õppimisvõimalusi kõikides õpetajate ja koolitajate karjääri etappides, jagades parimaid tavasid ja innovaatilist pedagoogikat, võimaldades seeläbi vastastikust õppimist Euroopa tasandil;

– 4. strateegiline prioriteet: Euroopa kõrghariduse tugevdamine

Kõrgharidussektor ja kõrgharidusasutused ise on näidanud oma vastupanuvõimet ja võimet tulla toime ettenägematute muutustega, nagu COVID-19 pandeemia. Kriis suurendas olemasolevaid väljakutseid, kuid lõi ka võimalusi edasiseks arenguks ettenähtud kõrghariduse ümberkujundamise kava raames.

Kõrgharidusasutusi innustatakse leidma järgmisel kümnendil uusi tihedama koostöö vorme, luues eelkõige riikidevahelisi ühendusi, koondades teadmisi ja vahendeid ning tekitades rohkem võimalusi üliõpilaste ja töötajate liikuvuseks ja osalemiseks, samuti teadusuuringute ja innovatsiooni edendamiseks, sealhulgas Euroopa ülikoolide algatuse täieliku kasutuselevõtu kaudu.

Euroopa kõrgharidusruumi loomiseks on juba tehtud edukat tööd Bologna protsessi raames. Selle protsessi raames on oluline jätkata tööd ka tulevikus, luues samal ajal täiendavat ja tugevamat sünergiat Euroopa teadusruumiga ning vältides paralleelseid või topeltstruktuure või -vahendeid;

– 5. strateegiline prioriteet: rohe- ja digipöörde toetamine hariduses ja koolituses ning hariduse ja koolituse kaudu

Liidu järgmise kümnendi tegevuse keskmes on rohe- ja digipööre. Üleminek keskkonnasäästlikule ring- ja kliimaneutraalsele majandusele ning üha digitaalsem maailm avaldavad märkimisväärset sotsiaalset, majanduslikku ja tööhoiualast mõju. ELi sotsiaalselt õiglane ümberkujundamine on võimatu, kui ei tagata, et kõik kodanikud omandavad nende muutustega toimetulekuks vajalikud teadmised, pädevused, oskused ja hoiakud.

On vaja võimaldada põhjaliku muutuse toimumist inimeste käitumises ja oskustes, alustades haridus- ja koolitussüsteemidest ja -asutustest kui katalüsaatoritest. Haridus- ja koolitusasutused peavad muutma rohe- ja digimõõtme oma organisatsioonilise arengu osaks. See nõuab investeringuid, eelkõige digiõppekeskkondadesse, mitte ainult selleks, et integreerida keskkonnasäästlikkuse perspektiiv ning põhi- ja kõrgema taseme digioskused hariduse ja koolituse kõikide tasandite ja liikide lõikes, vaid ka tagamaks, et haridus- ja koolitustaristud oleksid valmis nende muutustega toime tulema ja inimesi nende muutuste jaoks harima. Haridus- ja koolitusasutuste ümberorienteerimine terviklikule koolikäsitlele ning kaasavate, tervislike ja kestlike hariduskeskkondade loomine on otsustava tähtsusega rohe- ja digipöördeks vajalike muutuste saavutamiseks. Lisaks peavad ettevõtjad, riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused ning asjaomased sidusrühmad töötama välja strateegiaid ja ühiselt vastutama. Sellega seoses on oluline ajakohastada teaduse, tehnoloogia, inseneriteaduse, kunsti ja matemaatika (STEAM) õppevaldkondi,

NÕUSTUB LISAKS, et:

1. püüdes teha strateegilises raamistikus tööd eespool kirjeldatud strateegiliste prioriteetide alusel ning selleks, et saavutada Euroopa haridusruum ja toetada selle edasiarendamist, tuleks kuni 2030. aastani järgida järgmisi põhimõtteid:
 - a) Euroopa koostöö haridus- ja koolitusvaldkonnas peaks võimaldama ELil ja laiimal haridus- ja koolituskogukonnal viia ellu algatusi, millega toetatakse peamiselt Euroopa haridusruumi loomist 2025. aastaks, aga ka digiõppe tegevuskava ja Euroopa oskuste tegevuskava. Tuginedes nõukogu tõhustatud juhiste ja järgides avatud koordineerimise meetodit on selleks vaja edendada paindlikke koostöömeetodeid ja tugevdada koostöömet haridus- ja koolitusvaldkonna muude algatustega;

- b) üleeuroopalist koostööd haridus- ja koolitusvaldkonnas tuleks rakendada kaasavast, terviklikust ja elukestva õppe seisukohast, säilitades ja süvendades järeleproovitud vastastikuse õppe korraldusi, tööriistu, vahendeid ja olemasolevat poliitilist toetust, eelkõige HK 2020 raames ja avatud koordineerimise meetodi alusel, ning arendades vajaduse korral koostööd haridus- ja koolitussektori ning muude poliitikavaldkondade vahel. Austades täiel määral liikmesriikide pädevust haridus- ja koolitusvaldkonnas ning üleeuroopalise koostöö vabatahtlikku laadi hariduse ja koolituse vallas järgmise kümne aasta jooksul, peaks strateegiline raamistik põhinema:
- i) eespool nimetatud viiel üleeuroopalise koostöö strateegilisel prioriteedil;
 - ii) ühistel võrdlusnäitajatel ja lähenemisviisidel;
 - iii) vastastikusel õppimisel, kogemusnõustamisel ja heade tavade vahetamisel, pöörates erilist tähelepanu tulemuste levitamisele ja selgele nähtavusele ning riiklikule mõjule;
 - iv) perioodilisel seirel ja aruandlusel, sealhulgas ELi tasandi eesmärkide, iga-aastase hariduse ja koolituse valdkonna ülevaate kaudu, samuti seoses Euroopa poolaastaga, kasutades samal ajal näitajate ja sihttasemete alalise töörühma eksperditeadmisi ning vältides liikmesriikide täiendavat halduskoormust;
 - v) võrreldavatel tõenditel ja andmetel kõigilt asjaomastelt Euroopa ametitelt, Euroopa võrgustikelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt, nagu OECD, UNESCO ja Rahvusvaheline Energiaagentuur;
 - vi) eksperditeadmistel, mis on saadud näitajate ja sihttasemete alaliselt töörühmalt, mis peaks olema esimene arutelufoorum ühiste ELi tasandi eesmärkide ja näitajate ning tulevaste sihtvaldkondade jaoks, samuti koostööl muude asjaomaste sektoritega (tööhõive, sotsiaal- ja teadussektor), et tagada asjakohased ja otstarbekohased näitajad;
 - vii) ELi programmide, fondide ja rahastamisvahendite pakutavate võimaluste täielikul ärakasutamisel, eelkõige hariduse ja koolituse, sealhulgas elukestva õppe valdkonnas;
- c) Euroopa koostöö hariduse ja koolituse valdkonnas peaks olema asjakohane, konkreetne ja tulemuslik. Tuleb teha edasisi jõupingutusi, et tagada selgete ja nähtavate tulemuste saamiseks eelnev kavandamine ja seejärel nende korrapäraselt ning struktureeritud viisil esitamine, läbivaatamine ja levitamine Euroopa ja riikide foorumite kaudu, luues seega aluse pidevale hindamisele ja arengule;
- d) selleks et toetada liikmesriikide jõupingutusi plaanitava kõrghariduse ümberkujundamise hõlbustamiseks Euroopas ja edendada kõrgharidusasutuste koostööd, tuleks tagada tihe ja struktureeritud koostöö Euroopa kõrgharidusruumi ja Bologna protsessiga, eelkõige seoses kvaliteedi tagamise, tunnustamise, liikuvuse ja läbipaistvuse vahenditega, vältides Euroopa kõrgharidusruumis juba väljatöötatud paralleelsete või toepeltstruktuuride ja -vahendite loomist;
- e) Kopenhaageni protsess on oluline aspekt avatud koordineerimise meetodi alusel toimivas Euroopa koostöös kutsehariduse valdkonnas, mis aitab kaasa käesolevas raamistikus sätestatud strateegiliste prioriteetide saavutamisele;
- f) tuleb tõhustada valdkondadevahelist koostööd asjaomaste ELi hariduse ja koolituse alaste algatuste ning nendega seotud poliitikavaldkondade – eelkõige tööhõive, sotsiaalpoliitika, teadusuuringute, innovatsiooni ning noorte ja kultuuri – ja sektorite vahel. Erilist tähelepanu tuleks pöörata parema dialoogi edendamisele hariduskomitee ja tööhõivekomitee vahel, tagades õigeaegse teabevahetuse⁽¹³⁾. Seoses Euroopa sotsiaalõiguste samba, eelkõige selle esimese, neljanda ja 11. põhimõtte rakendamisega, tuleks erilist tähelepanu pöörata selle järelevalvele, mis põhineb sotsiaalnäitajate tulemustabelil, mille abil jälgitakse suundumusi ja edusamme kõigis liikmesriikides ning millega kogutakse teavet Euroopa poolaasta jaoks;

⁽¹³⁾ Pärast nõukogu 27. veebruari 2020. aasta resolutsiooni (mis käsitleb haridust ja koolitust Euroopa poolaastal: teabepõhise arutelu tagamine reformide ja investeeringute teemal) vastuvõtmist ja sellega kooskõlas (ELT C 64, 27.2.2020, lk 1).

- g) pidades eelkõige silmas nn teadmiste nelinurka (haridus, teadusuuringud, innovatsioon ja teenused ühiskonnale), tuleks erilist tähelepanu pöörata hariduse ja koolituse, teadusuuringute ja innovatsiooni vahelisele poliitika- ja rahastamissünergiale, eelkõige Euroopa teadusruumi ja Euroopa haridusruumi kontekstis, tagades samal ajal kooskõla Euroopa kõrgharidusruumiga ⁽¹⁴⁾;
 - h) Euroopa koostöö, eelkõige Euroopa haridusruumi loomiseks, nõuab läbipaistvat ja järjepidevat dialoogi ja võrgustikutööd koostoomise perspektiivis mitte ainult liikmesriikide ja komisjoni vahel, vaid ka kõigi asjaomaste sidusrühmadega;
 - i) poliitilist dialoogi kolmandate riikidega ja koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu Euroopa Nõukogu, OECD ja UNESCO, tuleks tugevdada, kuna see pakub nii tõendeid ja andmeid, kuid ka inspiratsiooni ning uute ideede allikat ja erinevaid töömeetodeid võrdlemiseks ja täiustamiseks;
 - j) programmi „Erasmus+”, Euroopa struktuurifondide, REACT-EU, taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi ning muude liidu rahastamisprogrammide ja -mehhanismide rahalisi vahendeid tuleks kasutada haridus- ja koolitussüsteemide tõhustamiseks kooskõlas üldise eesmärgiga saavutada Euroopa haridusruum ja liikmesriikide prioriteetidega, toimides uue raamistiku strateegiliste prioriteetide raames;
 - k) arvestades hariduse ja koolituse põhjanevat rolli majanduse taastumisel ning sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime suurendamisel, nõuab Euroopa haridusruumi loomine suuremat keskendumist haridusse tehtavatele investeeringutele. Komisjon tõhustab koos liikmesriikidega investeeringutealast tööd, sealhulgas edendades vajaduse korral asjakohastel kõrgetasemelistel poliitilistel foorumitel peetavaid arutelusid, näiteks ühiseid mõttevahetusi ELi rahandusministrite ja ELi haridusministrite ning teiste institutsioonide, nagu Euroopa Investeeringispanga ja Euroopa Parlamendiga ⁽¹⁵⁾;
2. avatud koordineerimise meetodi edukas kasutamine hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilises raamistikus sõltub liikmesriikide poliitilisest pühendumusest ning nõukogu tõhustatud juhustest ja tõhusatest töömeetoditest Euroopa tasandil, mis peaksid põhinema järgmisel:
- a) töösükliks – ajavahemik 2030. aastani jagatakse kaheks tsüklikuks, kus esimene tsükkel hõlmab vastavalt komisjoni Euroopa haridusruumi teatistes välja pakutud ajakavale viit aastat (2021–2025) ning teine tsükkel kestab kuni 2030. aastani. Esimene tsükkel peaks võimaldama Euroopa haridusruumi loomist 2025. aastaks;
 - b) prioriteetsed valdkonnad – nõukogu lepib iga tsükli puhul kokku mitmes strateegilistel prioriteetidel põhinevas Euroopa koostöö prioriteetses valdkonnas, võttes arvesse üldesmärki luua Euroopa haridusruum ja seda edasi arendada. Euroopa prioriteetsed valdkonnad peaksid võimaldama kõigil liikmesriikidel teha koostööd laiemates küsimustes, kuid võimaldama ka konkreetsemat ja tihedamat koostööd sellest huvitatud liikmesriikide vahel, et käsitleda tekkivaid probleeme ja konkreetseid poliitilisi vajadusi. Esimese tsükli prioriteetsed valdkonnad on esitatud käesoleva dokumendi III lisas;
 - c) vastastikune õppimine – üleeuroopalises koostöös eespool nimetatud prioriteetsetes valdkondades tuleks kasutada selliseid vahendeid nagu vastastikune õpe, kogemusnõustamine, konverentsid ja seminarid, õpikojad, kõrgetasemelised foorumid või eksperidirühmad, komisjonid, uuringud ja analüüsid, internetipõhine koostöö ning vajaduse korral asjaomaste sidusrühmade kaasamine. Kõigi nende algatuste väljatöötamisel tuleks tugineda selgesõnalistele volitustele, ajakavadele ja kavandatud tulemustele, mille pakub välja komisjon koostöös liikmesriikidega;
 - d) ühised võrdlusnäitajad ja lähenemisviisid – vastastikune õppimine võib olla inspireeritud sellistest võrdlusnäitajatest ja lähenemisviisidest, mis põhinevad ühisel analüüsil ja toetavad poliitika edasist arendamist erinevatel valitsemistasanditel (ELi, riiklikul, piirkondlikul, kohalikul, valdkondlikul jne), või viia selliste võrdlusnäitajate ja lähenemisviiside väljatöötamiseni;
 - e) juhtimismehhanism – esimeses tsükliks peaks strateegiline raamistik säilitama kõik HK 2020 järeleproovitud vastastikuse õppimise korraldused, nagu tööühmad, peadirektorite koosseisud ja vastastikuse õppimise vahendid, ning säilitama teiste asjaomaste juhtorganite kaasamise. Liikmesriigid ja komisjon kohandavad seda korda uute

⁽¹⁴⁾ Seda tööd võiks toetada tehnilisel tasandil.

⁽¹⁵⁾ Tehnilisel tasandil toetab seda protsessi haridusse ja koolitusse tehtavate kvaliteetsete investeeringute eksperidirühm, kes aitab jätkuvalt keskenduda riiklikele ja piirkondlikele investeeringutele.

strateegiliste prioriteetidega ja teevad koostööd, et luua juhtimislahendused, millega hõlbustada vajaduse korral teabe tõhusat edastamist tehniliselt tasandilt poliitilisele tasandile, ning koordineerida strateegilise raamistiku alusel tehtavat tööd, tekitamata liikmesriikidele tarbetuid struktuure või lisakoormust;

- f) tulemuste levitamine – nähtavuse ja mõju suurendamiseks levitatakse riigi ja Euroopa tasandil koostöö tulemusi laiaulatuslikult asjaomaste sidusrühmade seas ja vajaduse korral arutatakse neid poliitilisel tasandil;
 - g) protsessi järelevalve – selleks et edendada tulemuste saavutamist avatud koordinatsiooni meetodi kaudu ning protsessi omaksvõtmist nii riikide kui ka Euroopa tasandil, teevad liikmesriigid ja komisjon tihedalt koostööd, et teha kokkuvõtte tehnilisel tasandil tehtud tööst ja hinnata protsessi ja selle tulemusi. Iga-aastane järelevalve toimub ka komisjoni hariduse ja koolituse valdkonna ülevaate kaudu, milles jälgitakse edusamme kõigi kokkulepitud ELi tasandi eesmärkide ja näitajate, sealhulgas allnäitajate saavutamisel hariduse ja koolituse valdkonnas ning antakse panus ka Euroopa poolaasta protsessi;
 - h) eduaruanne – esimese tsükli lõpus, 2025. aastaks, on vaja uuesti läbi vaadata prioriteetsed valdkonnad, et neid kohandada või kehtestada järgmiseks tsükliks uued valdkonnad, tuginedes praegustele väljakutsetele ja eesmärgiga kajastada tehtud edusamme, sealhulgas Euroopa haridusruumi poliitiliste ambitsioonidega proportsionaalsete juhtimislahenduste väljatöötamisel. 2022. aastal avaldab komisjon Euroopa haridusruumi eduaruande, milles tehakse kokkuvõtte strateegilise koostöö raamistiku kaudu Euroopa haridusruumi loomiseks tehtud edusammudest ja hinnatakse neid ning tehakse vajaduse korral ettepanekuid järgmisteks sammudeks, ning 2023. aastal korraldab komisjon ka vahehindamise. Nii eduaruannet kui ka vahekokkuvõtet võetakse arvesse ka nõukogu kokkuleppes võimalike uute prioriteetsete valdkondade kohta pärast 2025. aastat;
3. komisjon avaldab 2025. aastal täieliku aruande Euroopa haridusruumi kohta. Selle hindamise alusel vaatab nõukogu strateegilise raamistiku, sealhulgas ELi tasandi eesmärgid, juhtimisstruktuuri ja töömeetodid, läbi ning teeb vajaduse korral teise tsükli jaoks vajalikud kohandused vastavalt Euroopa haridusruumi tegelikule olukorrale ja vajadustele või muudele olulistele arengutele Euroopa Liidus,

KUTSUB LIIKMESRIIKE OMA RIIGI OLUDEST LÄHTUVALT:

1. tegema komisjoni toetusel ja avatud koordinatsiooni meetodit kasutades vastavalt käesolevale resolutsioonile koostööd selle nimel, et tõhustada üleeuroopalist koostööd hariduse ja koolituse vallas ajavahemikul kuni 2030. aastani, tuginedes eespool nimetatud viiele strateegilisele prioriteedile, põhimõtetele ja töömeetoditele ning iga töötsükli jaoks kokku lepitud prioriteetsetele valdkondadele (esimese tsükli (2021–2025) prioriteetsed valdkonnas on esitatud III lisas);
2. kaaluma riikide prioriteetidele tuginedes ja riikide haridus- ja koolitusalseid pädevusi nõuetekohaselt arvesse võttes riigi tasandil selliste meetmete vastuvõtmist, mis on suunatud edu saavutamisele strateegilises raamistikus esitatud strateegiliste prioriteetide osas ning aitavad kaasa Euroopa haridusruumi ja käesoleva dokumendi II lisas kindlaks määratud ELi tasandi eesmärkide ühisele saavutamisele; juhinduma riiklike haridus- ja koolituspoliitikate väljatöötamisel vastastikusest õppest Euroopa tasandil;
3. vajaduse korral kaaluma, kuidas ja mil määral saavad nad aidata kaasa ELi tasandi eesmärkide ühisele saavutamisele riiklike meetmete ja tegevuste kaudu, kehtestades seega riiklikud eesmärgid kooskõlas oma haridus- ja koolitussüsteemide eripäradega ning võttes arvesse riiklike olusid, sealhulgas COVID-19 kriisi mõju majandusele ja ühiskonnale ning haridus- ja koolitussektorile;
4. toetama eespool kirjeldatud juhtimisstruktuuri ja valitud töömeetodeid, võttes protsessi eest vastutuse;
5. kasutama tõhusalt ELi poliitikaid ja rahastamisvahendeid, et toetada riiklike meetmete ja tegevuste rakendamist strateegiliste prioriteetide ja nendega seotud eesmärkide osas edusammude saavutamiseks ELi ja riiklikul tasandil, eelkõige majanduse taastumise ning rohe- ja digipöörde kontekstis,

PALUB KOMISJONIL KOOSKÕLAS ALUSLEPINGUTEGA JA SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET TÄIELIKULT ARVESSE VÕTTES:

1. toetada liikmesriike ja teha nendega ajavahemikul kuni 2030. aastani koostööd käesoleva raamistiku raames, tuginedes eespool kirjeldatud viiele strateegilisele prioriteedile, põhimõtetele ja töömeetoditele ning ELi tasandi eesmärkidele ning samuti kokkulepitud prioriteetsetele valdkondadele, mis on esitatud vastavalt käesoleva dokumendi II ja III lisas;
2. teha koostööd liikmesriikidega kuni 2021. aasta lõpuni, et leppida kokku sobivas juhtimisstruktuuris, eesmärgiga koordineerida tööd ja juhtida strateegilise raamistiku väljatöötamist üldeesmärgi raames, milleks on Euroopa haridusruumi saavutamine ja edasiarendamine, pöörates tähelepanu teemadele, mis tuleb edastada kõrgemale poliitilise arutelu tasandile, tekitamata liikmesriikidele lisakoormust, tagades samal ajal nende isevastutuse protsessis;
3. teha koostööd liikmesriikidega ning pakkuda kohalikele, piirkondlikele ja riiklikele ametiasutustele eritoetust, et hõlbustada vastastikust õppimist, analüüsi ja heade tavade jagamist haridustaristusse investeerimisel;
4. analüüsida, eelkõige eduaruannete kaudu, mil määral on saavutatud kõnealuse raamistiku strateegilised prioriteedid seoses Euroopa haridusruumi loomisega, aga ka hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava Euroopa koostöö valdkonnas riiklikul tasandil;
5. teha tööd näitajate ja sihttasemete alalise töörühma eksperdiarvamusele tuginevate ettepanekutega võimalike näitajate või ELi tasandi eesmärkide seadmiseks kaasamise ja võrdsete võimaluste, õpetajakutse ja kestlikkuse, sealhulgas haridus- ja koolitussüsteemide keskkonnasäästlikumaks muutmise valdkonnas;
6. teha liikmesriikidega koostööd, et analüüsida, kuidas parandada andmete kogumist ja analüüsi olemasolevate ELi tasandi eesmärkide ja näitajate jaoks, eesmärgiga edendada tõenditel põhinevat poliitikakujundamist, sealhulgas näitajate ja võrdlusaluste alalise töörühma eksperditeadmiste abil, ning anda nõukogule nende arutelude kohta aru;
7. teha liikmesriikidega koostööd, et vaadata pärast 2025. aastat läbi ELi eesmärgid ja näitajad, mille jaoks kindlaks määratud tähtjad ei lange kokku kümneaastase perioodiga, mida käesolev raamistik hõlmab, ning anda nõukogule aru nende eesmärkide ja näitajate võimalike uute väärtuste kohta;
8. esitada ja ajakohastada korrapäraselt süstemaatilist ülevaadet ja tegevuskava liidu tasandil käimasolevatest ja kavandatavatest poliitikameetmetest, koostöövahenditest, rahastamisvahenditest, algatustest ja sihipärastest taotlusvoorudest, mis aitavad kaasa Euroopa haridusruumi loomisele ning üleeuroopalise koostöö arendamisele hariduse ja koolituse valdkonnas;
9. esitada tegevuskava Euroopa sotsiaaloiguste samba, eelkõige selle esimese, neljanda ja üheteistkümnenda põhimõtte rakendamiseks;
10. luua interaktiivse avaliku portaalina Euroopa haridusruumi platvorm, et toetada liikmesriikide ja sidusrühmade juurdepääsu teabele, tegevustele, teenustele, vahenditele ja tulemustele ning edendada koostööd ja teabevahetust.

I LISA

POLIITILINE TAUST

1. Nõukogu järeldused, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal („ET 2020“) (12. mai 2009)
2. Nõukogu resolutsioon täiskasvanuhariduse uuendatud Euroopa tegevuskava kohta (20. detsember 2011)
3. Nõukogu soovitus mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise kohta (20. detsember 2012)
4. Deklaratsioon kodanikuaktiivsuse ning vabaduse, sallivuse ja mittediskrimineerimise ühiste väärtuste edendamise kohta hariduse kaudu (Pariis, 17. märts 2015)
5. Nõukogu ja komisjoni 2015. aasta ühisaruanne hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku (HK 2020) rakendamise kohta – Hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö uued prioriteedid (23.–24. november 2015)
6. Nõukogu järeldused haridussüsteemist varakult lahkumise vähendamise ja koolis edukalt toimetulemise edendamise kohta (23.–24. november 2015).
7. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon sotsiaal-majandusliku arengu ja kaasatuse edendamise kohta ELis hariduse kaudu: hariduse ja koolituse panus 2016. aasta Euroopa poolaastas (24. veebruar 2016)
8. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uus oskuste tegevuskava“ (10. juuni 2016)
9. Nõukogu soovitus – oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele (19. detsember 2016)
10. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused kaasamise kohta mitmekesisuses, et tagada kvaliteetne haridus igähele (17. veebruar 2017)
11. Nõukogu soovitus, milles käsitletakse elukestva õppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku (22. mai 2017)
12. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu – Euroopa Komisjoni panus ELi juhtide kohtumisse Göteborgis (17. november 2017)
13. Nõukogu soovitus haridusasutuse lõpetanute käekäigu jälgimise kohta (20. november 2017)
14. Nõukogu järeldused, milles käsitletakse koolide arendamist ja õpetamise täiustamist (20. november 2017)
15. Nõukogu järeldused ELi uue kõrghariduse tegevuskava kohta (20. november 2017)
16. Euroopa Ülemkogu järeldused (14. detsember 2017)
17. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele digiõppe tegevuskava kohta (17. jaanuar 2018)

18. Nõukogu soovitus kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta (15. märts 2018)
19. Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus (EL) 2018/646, milles käsitletakse oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud paremate teenuste pakkumise ühist raamistikku (Europass) (18. aprill 2018)
20. Nõukogu soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (22. mai 2018)
21. Nõukogu soovitus, milles käsitletakse ühiste väärtuste, kaasava hariduse ja õpetamise Euroopa mõõtme edendamist (22. mai 2018)
22. Nõukogu järeldused Euroopa haridusruumi visiooni suunas liikumise kohta (22. mai 2018)
23. Nõukogu soovitus kõrg- ja keskhariduskvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamise kohta (26. november 2018)
24. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele tehisintellekti käsitlev koordineeritud kava (7. detsember 2018)
25. Nõukogu järeldused „Veelgi kestlikuma liidu saavutamine aastaks 2030“ (9. aprill 2019)
26. Nõukogu soovitus tervikliku keeleõppekäsituse kohta (22. mai 2019)
27. Nõukogu soovitus kvaliteetsete alusharidus- ja lapsehoiustüsteemide kohta (22. mai 2019)
28. Nõukogu järeldused „Suuresti digitaliseeritud Euroopa tulevik pärast 2020. aastat: digitaalse ja majandusliku konkurentsivõime ja digitaalse sidususe edendamine kogu liidus“ (7. juuni 2019)
29. Euroopa Ülemkogu: uus strateegiline tegevuskava 2019–2024 (20. juuni 2019)
30. Nõukogu resolutsioon Euroopa haridusruumi edasise arendamise kohta, et toetada tulevikku suunatud haridus- ja koolitussüsteeme (8. november 2019)
31. Nõukogu järeldused, mis käsitlevad elukestva õppe poliitika keskset rolli ühiskonna võimekuse suurendamisel tegeleda tehnoloogiapõhisele ja rohelisele majandusele üleminekuga kaasavat ja kestlikku majanduskasvu toetaval viisil (8. november 2019)
32. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – „Euroopa roheline kokkulepe“ (11. detsember 2019)
33. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Tugev sotsiaalne Euroopa õiglaste üleminekute jaoks“ (14. jaanuar 2020)
34. Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb haridust ja koolitust Euroopa poolaastal: teabepõhise arutelu tagamine reformide ja investeeringute teemal (20. veebruar 2020)
35. Nõukogu järeldused tuleviku Euroopa õpetajate ja koolitajate kohta (25. mai 2020)
36. Nõukogu järeldused, milles käsitletakse COVID-19 kriisiga toimetulekut hariduse ja koolituse valdkonnas (16. juuni 2020)

37. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta (1. juuli 2020)
 38. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“ (30. september 2020)
 39. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa haridusruumi saavutamise kohta aastaks 2025 (30. september 2020)
 40. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Digiõppe tegevuskva 2021–2027 – hariduse ja koolituse ümberkujundamine digiajastu jaoks“ (30. september 2020)
 41. Rooma ministrite kommünikee (19. november 2020)
 42. Nõukogu soovitus jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava kutsehariduse ja -õppe kohta (24. november 2020)
 43. Nõukogu järeldused digiõppe kohta Euroopa teadmushiskonnas (24. november 2020)
 44. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Integratsiooni ja kaasamise tegevuskava aastateks 2021–2027“ (24. november 2020)
 45. Osnabrücki deklaratsioon kutsehariduse ja -koolituse kohta, mis võimaldab majanduse taastumist ning õiglast üleminekut digitaal- ja rohelisele majandusele (Osnabrück Declaration on vocational education and training as an enabler of recovery and just transitions to digital and green economies (30. november 2020)
-

II LISA

ELi TASANDI EESMÄRGID – Euroopa keskmise soorituse võrdlustasemed hariduse ja koolituse valdkonnas

Edusammude seire ja väljakutsete kindlaksmääramise vahendina toimivad ning tõenditel põhineva poliitika kujundamisele rahvusvaheliselt võrreldavate andmete süsteemse kogumise ja analüüsi abil kaasa aitavad Euroopa keskmise soorituse võrdlustasemed hariduse ja koolituse valdkonnas („Eli tasand eesmärgid“) peaksid toetama resolutsioonis kirjeldatud strateegilisi prioriteete 2021.–2030. aastaks. Need peaksid põhinema üksnes võrreldavatel ja usaldusväärsetel andmetel ning arvestama liikmesriikide erinevat olukorda ⁽¹⁾. Võrdlustasemeid ei tuleks käsitada konkreetsete eesmärkidena, milleni liikmesriigid peaksid jõudma 2025. või 2030. aastaks. Nagu käesolevas resolutsioonis kirjeldatud, kutsutakse liikmesriike üles kaaluma samaväärsete riiklike eesmärkide kehtestamist.

Sellest lähtuvalt lepivad liikmesriigid kokku järgmises seitsmes ELi tasandi eesmärgis.

1. Madala baasoskuste tasemega 15-aastased ⁽²⁾

Selliste 15-aastaste noorte osakaal, kelle lugemisoskuse ja teadmiste tase matemaatikas ja loodusteadustes on madal, peaks 2030. aastaks olema alla 15 %.

2. Madala digioskuste tasemega kaheksanda klassi õpilased ⁽³⁾

Madala arvutikirjaoskuse ja infopädevuse tasemega 8. klassi õpilaste osakaal peaks 2030. aastaks olema alla 15 %.

3. Osalus alushariduses ja lapsehoius ⁽⁴⁾

Alushariduses ja lapsehoius peaks 2030. aastaks osalema vähemalt 96 % lastest vanuses kolmest aastast kuni kohustusliku alghariduse alguseni alushariduses ja lapsehoius.

4. Madala haridustasemega mitteõppivad noored ⁽⁵⁾

Madala haridustasemega mitteõppivate noorte osakaal peaks 2030. aastaks olema väiksem kui 9 %.

5. Kõrghariduse omandamine ⁽⁶⁾

Kõrghariduse omandanud 25–34-aastaste inimeste osakaal peaks 2030. aastaks olema vähemalt 45 %.

⁽¹⁾ Nende eesmärkide kehtestamisel tuleks samuti arvesse võtta liikmesriikide erinevaid kontekste ning asjaolu, et rahvusvaheliste prognooside kohaselt võidakse aastaid 2020 ja 2021 hõlmavaid algetapi andmeid muuta tulenevalt COVID-19 pandeemia rängast mõjust ELi haridus- ja koolitussüsteemidele.

⁽²⁾ Andmeallikaks on rahvusvaheline õpilaste hindamise programm (PISA), mille andmeid kogub ja haldab OECD. Eesmärk mõõdab nende 15-aastaste inimeste osakaalu, kes ei saavuta lugemise, matemaatika või loodusteaduste valdkonnas PISA skaalal 2. taset.

⁽³⁾ Eesmärk põhineb rahvusvahelisel arvuti- ja infopädevuse uuringul (International Computer and Information Literacy Study, ICILS), mille viis läbi Rahvusvaheline Haridustulemuslikkuse Hindamise Assotsiatsioon (IEA). ICILSi sihtrühma kuuluvad õpilased nende kaheksandal kooliaastal.

⁽⁴⁾ Andmeallikaks on Eurostat, veebipõhine andmekood: [educ_uoe_enra21].

⁽⁵⁾ Eurostati ELi tööjõu-uuring. Andmekood veebilehel: [edat_lfse_14] st nende 18–24aastaste isikute osatähtsus, kes on omandanud üksnes teise taseme alumise astme hariduse ning enam hariduses ega koolituses ei osale. Nimetatud ELi tasandi eesmärki täiendatakse Eurostati ELi tööjõu-uuringu andmetele tuginedes teise taseme ülemise astme haridust käsitleva näitajaga, millega mõõdetakse selliste 20–24aastaste isikute osatähtsust, kes on omandanud vähemalt teise taseme ülemise astme hariduse. Andmekood veebilehel: [edat_lfse_03].

⁽⁶⁾ Eurostati ELi tööjõu-uuring. Andmekood veebilehel: [edat_lfse_03].

6. Töökohapõhise õppe kogemusega kutseõppe lõpetanud ⁽⁷⁾

Töökohapõhise õppe kogemusega hiljuti kutsehariduse ja -õppe lõpetanud peaks 2025. aastaks olema vähemalt 60 %.

7. Täiskasvanute osalus elukestvas õppes ⁽⁸⁾

Vähemalt 47 % täiskasvanutest vanuses 25–64 peaks 2025. aastaks olema osalenud elukestvas õppes viimase 12 kuu jooksul.

⁽⁷⁾ See hõlmab vanuserühma 20–34 eluaastat, kes on haridus- ja koolitussüsteemist lahkunud 1–3 aastat tagasi. Näitaja põhineb andmetel, mida kogutakse alates 2021. aastast Eurostati Euroopa Liidu tööjõu-uuringu (EU LFS) raames, nagu on määratletud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2019/2240 muutuva tunnuskoodiga „HATWORK“. See viitab töökogemusele töökohal turuüksuses või turuvälises üksuses (st ettevõttes, valitsusasutuses või mittetulundusühenduses), mis oli osa selle ametliku programmi õppekavast, mis viis edukalt läbitud kõrgeima haridustasemeni. Kui andmeesitajal on mitu töökogemust, tuleks arvesse võtta kõigi töökogemuste kumulatiivset kestust. Töökogemusi tuleks väljendada täistööaja ekvivalentidena.

⁽⁸⁾ Eurostat, ELi tööjõu-uuring, 2022. aastast kogutud andmed. Kuna 2022. aastast kavatakse andmeallikat muuta (täiskasvanuhariduse uuring asendatakse ELi tööjõu-uuringuga), kinnitatakse eesmärk 2023. aastal, lähtudes uue andmeallikaga töötamise kogemustest. Komisjon hindab koostöös näitajate ja sihttasemete alalise töörühmaga nende muutuste mõju, võrreldes täiskasvanuhariduse uuringu ja tööjõu-uuringu tulemusi 2023. aastal, ning kaalub tööjõu-uuringu meetodika või eesmärgi võimalikku muutmist. Nõukogu teeb selle hindamise alusel otsuse eesmärgi võimaliku kohandamise kohta.

III LISA

PRIORITEETSED VALDKONNAD ÜLEEuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse valdkonnas esimese tsükli jooksul 2021–2025

Pidades silmas üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku viie strateegilise prioriteedi saavutamise edenemist, peaks prioriteetsete valdkondade, konkreetsete teemade ja meetmete ⁽¹⁾kindlaksmääramine konkreetseks töötüklis suurendama hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava üleeuroopalise koostöö tulemuslikkust ning samas kajastama liikmesriikide individuaalseid vajadusi, sealhulgas uute olude ja väljakutsetega toimetulekul.

Käesolevas resolutsioonis osutatud prioriteetsed valdkonnad koos kõige olulisemate konkreetsete küsimuste ja meetmetega kajastavad vajadust: i) jätkata koostööd valdkondades, kus peamised probleemid püsivad ja mis on seotud hiljutiste väljakutsetega; ii) arendada koostööd valdkondades, mida peetakse käesoleva töötükli jooksul eriti oluliseks.

Kui liikmesriigid seda vajalikuks peavad, võib tööd konkreetsetes prioriteetsetes valdkondades jätkata järgnevate töötüklite jooksul, võttes nõuetekohaselt arvesse subsidiaarsust ja riikide olusid.

1. prioriteetne valdkond – kvaliteet, võrdsed võimalused, kaasatus ja edu hariduses ja koolituses*Konkreetsed küsimused ja meetmed*

- i) Edendada selliste võtmepädevuste ⁽²⁾, sealhulgas põhioskuste omandamist, mis on igapäevaelu edukuse, rahuldust pakkuvate töökohtade leidmise või loomise ja aktiivseks kodanikuks olemise eeltingimuseks.
- ii) Edendada ja toetada keelte õpetamist ja õppimist ning mitmekeelsust, võimaldades õppijatel, õpetajatel ja koolitajatel saada kasu tõelisest Euroopa õpperuumist, rakendades jätkuvalt nõukogu 2019. aasta soovitud tervikliku keeleõppe-käsituse kohta, sealhulgas kutsehariduses ja -õppes.
- iii) Tuua haridusse ja koolitusse Euroopa perspektiiv, andes õppijatele ülevaate Euroopa ja elukõige liidu tähtsusest nende igapäevaelus, sealhulgas Jean Monnet' meetmete laiendamise ja tugevdamise kaudu.
- iv) Hoida haridus- ja koolitusasutusi turvalise keskkonnana, kus ei esine vägivalda, kiusamist, vihakõnet, väärinfot ega mingis vormis diskrimineerimist, sealhulgas nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus (mis käsitleb ühiste väärtuste, kaasava hariduse ja õpetamise Euroopa mõõtme edendamist) edasise rakendamise kaudu.
- v) Edendada turvalist ja toetavat koolikeskkonda, mis on vajalik tingimus selliste konkreetsete küsimuste käsitlemiseks nagu võitlus diskrimineerimise, rassismi, seksismi, segregatsiooni, kiusamise (sealhulgas küberkiusamise), vägivalda ja stereotüüpide vastu ning kõigi õppijate individuaalse heaolu tagamiseks.
- vi) Aidata kõikidel õppijatel saavutada põhioskuste baastase, pöörates erilist tähelepanu rühmadele, kelle puhul on ebapiisavate saavutuste ja haridussüsteemist varakult lahkumise oht suurem, sealhulgas määrata kindlaks tõhusad poliitikareformid, et toetada põhioskuste paremat omandamist, elukõige seoses õppekava ja/või hindamisega, samuti institutsioonide ja töötajate suutlikkusega olla innovaatiline ning arendada oma õppemeetodeid ja -keskkonda.
- vii) Edendada riiklikul tasandil haridusala seisutstrateegiaid, et soodustada haridus- ja koolitusvõimaluste edukat lõpuleviimist kõigi õppijate poolt ja vähendada haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumist ja alasooritust, toetades terviklikku koolikäsitlust, millel on üldine kaasav õppijakeskne haridusvisioon.

⁽¹⁾ Kavandatud tulevaste meetmete või algatuste nimetamine järgmistes prioriteetsetes valdkondades ei eelda tulevaste otsuste vastuvõtmist asjakohasel tasandil.

⁽²⁾ Nagu on esitatud nõukogu 22. mai 2018. aasta soovituses võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (ELT C 189, 4.6.2018, lk 1).

- viii) Tegeleda õppijate suureneva mitmekesisusega ning parandada kõigi õppijate, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevate ja haavatavate rühmade, näiteks konkreetsete õpivajadustega õppijate, vähemuste, rändetaustaga inimeste ja romade ning selliste inimeste juurdepääsu kvaliteetsele ja kaasavale haridusele ja -koolitusele, kellel on vähem võimalusi oma geograafilise asukoha ja/või sotsiaalmajanduslikult ebasoodsa olukorra tõttu.
- ix) Rakendada kvaliteetseid alusharidus- ja lapsehoiusteeme käsitlevat Euroopa kvaliteediraamistikku.
- x) Tegeleda soolise ebavõrdsusega hariduses ja koolituses ning tüdrukute ja poiste ning naiste ja meeste ebavõrdsate võimalustega, edendades sooliselt tasakaalustatumaid haridusvalikuid, seades kahtluse alla ja kaotades soolisi stereotüüpe hariduses ja hariduskarjääris, eelkõige STEAM-õppevaldkondades, käsitledes selliseid küsimusi nagu poiste kesised saavutused, kiusamine ja seksuaalne ahistamine ning arendades haridus- ja koolitusprotsessides ja -asutustes suuremat sootundlikkust.
- xi) Toetada sooliselt eristatud andmete kogumist ja innovatsiooni kaasava ja sooliselt võrdse hariduse edendamiseks.
- xii) Edendada kodanikupädevust, kultuuridevahelist ja sotsiaalset pädevust, vastastikust mõistmist ja austamist ning vastutustunnet demokraatlike väärtuste ja põhiõiguste suhtes hariduse ja koolituse kõikidel tasanditel ja liikides ⁽³⁾.
- xiii) Edendada, hinnata ja tunnustada mitteformaalset õpet, sealhulgas vabatahtlikku tegevust, ning parandada piiriülese solidaarsustegevuse kaasavust, kvaliteeti ja tunnustamist.
- xiv) Arendada eetilist käitumist ja edendada kriitilist mõtlemist, samuti digikirjaoskust ja meediapädevust.
- xv) Soodustada kestlikku investeerimist kvaliteetsesse ja kaasavasse haridusse ja koolitusse.

2.prioriteetne valdkond – elukestev õpe ja liikuvus

Konkreetsed küsimused ja meetmed

- i) Taasalustada ja jätkata elukestva õppe strateegiaid ning tegeleda üleminekuetappidega hariduses ja koolituses, edendades samal ajal kvaliteetse karjäärinõustamise abil üleminekuid kutseharidusse ja -õppesse, kõrgharidusse, täiskasvanuharidusse, sealhulgas mitteformaalsesse ja formaalsesse õppesse, liikumist kõigi nende süsteemide vahel ning suundumist haridus- ja koolitussüsteemist tööturule.
- ii) Muuta elukestva õppe strateegiad tugevamaks ja kaasavamaks, et võimaldada haridussüsteemist varakult lahkunudel kogu elu jooksul paindlikul viisil haridussüsteemi naasta ning neil, kes seda vajavad, saada juurdepääs kõrgharidusele ning kutsehariduse ja -õppe programmidele, et kõigis eluetappides omandada või ajakohastada oskusi (täiend- ja ümberõpe), mida tulevased töökohad nõuavad.
- iii) Tagada, et haridus- ja koolitussüsteemid, sealhulgas täiskasvanuharidus, toetaksid kõiki õppijaid muutuvale tööturule juurdepääsul ning nende isiklikku arengusse panustamisel, muutuksid paindlikumaks, vastupanuvõimelisemaks, tulevikukindlamaks, atraktiivsemaks ning oleksid kujundatud vastavalt rohe- ja digipöördele, pakuksid täiendusõpet ja ajakohastaksid koolitusvõimalusi kogu tööelu jooksul ning tugevdaksid koostööd teiste sidusrühmadega, näiteks ettevõtete või muude töökohtadega.
- iv) Rakendada Osnabrücki deklaratsiooni kutsehariduse ja -õppe kohta, mis võimaldab majanduse taastumist ning õiglast üleminekut digitaal- ja rohelisele majandusele.
- v) Tugevdada kõrghariduse ning kutsehariduse ja -õppe süsteemide kesket rolli elukestva õppe toetamisel ja mitmekesisema üliõpilaskonnani jõudmisel. Mikro kvalifikatsioonitunnistuste kontseptsiooni ja kasutuse uurimine võib aidata laiendada õppimisvõimalusi ja tugevdada kõrghariduse ning kutsehariduse ja -õppe rolli elukestvas õppes, pakkudes paindlikumaid ja moodulipõhiseid õppimisvõimalusi ning kaasavaid õpiteid.

⁽³⁾ Nagu on kirjeldatud deklaratsioonis kodanikuaktiivsuse ning vabaduse, sallivuse ja mittediskrimineerimise ühiste väärtuste edendamise kohta hariduse kaudu.

- vi) Ajakohastada täiskasvanuhariduse uuendatud Euroopa tegevuskava.
- vii) Edendada õppijate, õpetajate ja koolitajate ning muude haridus- ja koolitustöötajate vabadust olla liikuvad ning asutuste vabadust saada õppega seotud liikuvuse ja piiriülese koostöö kaudu omavahel vabalt suhelda nii Euroopas kui ka mujal. Tuleb teha täiendavaid jõupingutusi, et kõrvaldada olemasolevad takistused ja tõkked igat liiki õpi- ja õpetamisrände puhul, sealhulgas juurdepääsu, juhendamise, üliõpilastele suunatud teenuste ja tunnustamisega seotud küsimustes.
- viii) Ajakohastada tugevdatud programmi „Erasmus+“ juurde kuuluvat õpirände raamistikku, et pakkuda liikuvusvõimalusi palju laiemale osalejate ringile, edendada rohe- ja digiliikuvust, sealhulgas veebipõhise ja füüsilise vahetuse ühendamise kaudu, ning soodustada tasakaalustatud liikuvust.
- ix) Jätkata tööd nõukogu soovituse (kõrg- ja keskhariduskvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamise kohta) (26. november 2018) täielikuks rakendamiseks.

3. prioriteetne valdkond – õpetajad ja koolitajad

Konkreetsed küsimused ja meetmed

- i) Tõhustada õpetamise ja pedagoogilise kutseala jaoks parimate ja sobivaimate kandidaatide värbamist ja valimist hariduse ja koolituse kõikidel tasanditel ja kõikides liikides.
- ii) Suurendada õpetaja ja pedagoogilise elukutse atraktiivsust ja parandada selle staatust, taasväärtustades seda nii sotsiaalses kui ka rahalises mõttes, sealhulgas olemasoleva Euroopa innovaatilise õpetamise auhinna abil.
- iii) Uurida võimalust koostada Euroopa suunised riiklike karjääriraamistike ja elukestva nõustamise väljatöötamiseks, toetades seega koolihariduse valdkonna spetsialistide karjääri arengut.
- iv) Uurida võimalust töötada välja poliitikavahendid õpetajate pädevusraamistike kujul, et suurendada õpetajate põhikoolituse programmide asjakohasust ja arendada täienduskoolituse võimalusi ning anda õpetajatele suuniseid nende karjääri edenemiseks.
- v) Toetada formaalharidust, töösse sisseelamist ja pidevat kutsealast arengut kõikidel tasanditel, eelkõige selleks, et tulla toime õppijate suurema mitmekesisusega ja nende erivajadustega, tegeleda haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumisega, edendada töökohal toimuvat õpet, toetades põhi- ja kõrgema taseme digioskuste arendamist ning innovaatilist pedagoogikat, sealhulgas tagada, et õpetajahariduses käsitletakse õpetajate pädevusi õpetada digikeskkonnas.
- vi) Luua õpetajaharidust pakkuvate haridusasutuste võrgustikud kavandatud Erasmuse õpetajate akadeemiate kaudu, et edendada praktikakogukondi, pakkuda õpetajatele õppimisvõimalusi, toetada innovatsiooni ning anda teavet õpetajaharidust käsitleva poliitika kujundamiseks riikide ja Euroopa tasandil.
- vii) Toetada tiptasemel õpetamise edendamist hariduse ja koolituse kõikidel tasanditel õppe tõhusa korraldamise ja struktuursete stiimulite abil, edendades asjakohaseid toetusmehhanisme, taristut ja õppematerjale ja teaduspõhist õpetajaharidust ning samuti uurides uusi viise õpetajakoolituse kvaliteedi hindamiseks.
- viii) Toetada õpetajaid ja koolitajaid keelelise ja kultuurilise mitmekesisuse haldamisel haridus- ja koolitusasutustes.
- ix) Uurida võimalust töötada välja poliitikaraamistik, et suurendada õpetajate õpiliikuvust ja selle kvaliteeti Euroopas, lähtudes nende tegelikest liikuvusvajadustest.

- x) Töötada välja ja luua mehhanismid töötingimuste parandamiseks ja tööstressiga tegelemiseks, et suurendada õpetajate, koolitajate ja haridustöötajate heaolu.
- xi) Püüda vähendada hariduse ja koolitusega seotud elukutsete puhul soolist tasakaalustamatust hariduse ja koolituse kõigil tasanditel ja kõigis liikides.
- xii) Tagada, et õpetajate ja koolitajate haridus- ja koolitusprogrammid valmistaksid õpetajaid ja koolitajaid haridus- ja koolitusprogrammide kõikidel tasanditel ja kõikides liikides ette ka nende keskseks rolliks anda õppijatele oskused elada, töötada ja tegutseda kestlikku arengut silmas pidades ning suurendada kõigi õppijate heaolu ja vaimset tervist.

4. prioriteetne valdkond – kõrgharidus

Konkreetsed küsimused ja meetmed

- i) Julgustada tihedamat ja sügavamat koostööd kõrgharidusasutuste vahel, eelkõige edendades ja soodustades sujuvat riikidevahelist koostööd, mis võimaldab kõrgharidusasutuste liitudel, näiteks Euroopa ülikoolide algatuse raames tegutsevatel ühendustel, võimendada oma tugevaid külgi ja pakkuda ühiselt muutusi esilekutsuvat kõrgharidust.
- ii) Osaleda Euroopa ülikoolide algatuse ellukutsumises programmi „Erasmus+“ raames koostöös programmiga „Euroopa horisont“ ja muude rahastamisvahenditega.
- iii) Koostada kõrghariduse ümberkujundamise tegevuskava, keskendudes kaasamisele, innovatsioonile, ühenduvusele, digi- ja rohepöördega seotud valmisolekule ja rahvusvahelisele konkurentsivõimele ning samuti akadeemilistele väärtustele ja eetikapõhimõtetele ning samuti tööhõivele ja tööalasele konkurentsivõimele.
- iv) Soodustada tasakaalustatud liikuvusvooge ja optimaalset ajude ringlust.
- v) Edendada kõrgharidusasutuste kui nn teadmiste ruudu (haridus, teadusuuringud, innovatsioon ja teenused ühiskonnale) kesksete osalejate rolli, tugevdades kõrghariduse ja teadusuuringute vahelist sünergiat ning hõlbustades nende edasist koostööd.
- vi) Tugevdada kvalifikatsioonide ja välismaal veedetud õppeperioodide automaatset vastastikust tunnustamist liikuvuse ja täiendõppe eesmärgil, tagades samal ajal, et kvaliteedikindlustuse mehhanismid loovad tugeva aluse üldsuse usaldusele edasise õppimise vastu ja kaitsevad kõrgharidusasutuste autonoomiat. Tuleks arendada riikidevahelise ühistegevuse automaatset tunnustamist ning lühikursuste tunnustamist ja ülekantavust, kui see on asjakohane.
- vii) Julgustada Euroopa üliõpilaspileti algatuse edasist kasutamist, et sellest saaksid kasu kõik liikuvuses osalevad üliõpilased Euroopas.
- viii) Edendada kõrghariduse asjakohasust tööturu ja ühiskonna jaoks, nt julgustades õppekavade väljatöötamist, mis soodustaks tööpõhise õppe laiendamist ning tõhustatud koostööd asutuste ja tööandjate vahel, austades täielikult kõrghariduse terviklikku lähenemisviisi ja kõrgharidusasutuste autonoomiat ning uurides võimalust hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimise Euroopa mehhanismi loomiseks.

5. prioriteetne valdkond – Rohe- ja digipööre

Konkreetsed küsimused ja meetmed

- i) Parandada digiseadmete ja -taristu, ühenduvuse, avatud ja digitaalsete õppematerjalide ning pedagoogika kättesaadavust, juurdepääsu ja kvaliteeti kõigil haridus- ja koolitustasanditel, et toetada haridus- ja koolitussüsteeme digiajastuga kohanemisel.
- ii) Tegeleda baas- ja kõrgema taseme digioskuste ja -pädevuste arendamisega kõikide haridus- ja koolitustasandite ja -liikide puhul (formaalses, mitteformaalses ja informaalses õppes) ning samuti traditsioonilises, põimõppes ja kaugõppes õpetamisel ja õppimisel, et tulla toime majanduse ja ühiskonna tehnoloogilise ja digitaalse ümberkujundamisega ning sellele reageerida.

- iii) Intensiivistada parimate tavade vahetamist ja digiõppe tegevuskavas (2021–2027) sisalduvate meetmete rakendamist, uurides viise, kuidas edendada integreeritumat lähenemisviisi digiõppe poliitika väljatöötamisele Euroopa digiõppe keskuse võimaliku loomise kaudu.
 - iv) Võtta kasutusele oskusteave ja vahendid võrgustikutööks ning toetada loomingulisi lähenemisviise keskkonnahoidlikus hariduses, nt kavandatava kliimaalase hariduse edendamise koalitsiooni kaudu.
 - v) Edendada keskkonnasäästlikkuse perspektiive kõigis haridus- ja koolituskavades hariduse kõigil tasanditel ja interdistsiplinaarse lähenemise raames ning edendada selliseid hariduskontseptsioone nagu kestlikku arengut toetav haridus ja ülemaailmne kodanikuharidus, et suurendada kodanike mõjuvõimu kestlikule arengule kaasa aitamisel.
 - vi) Edendada uut kestlikku haridus- ja koolitustaristut ning olemasolevate hoonete renoveerimist (haridustaristu keskkonnahoidlikumaks muutmine).
-